

ŽELEZNIČAR.

Glasilo „Strokovnega društva železničarjev“
za Slovenijo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravištvost
se nahaja v Ljubljani, Selenburg, ul. 6./II.

Naročnina:

za celo leto K 12.—

za pol leta „ 6.—

za četrt leta „ 3.50

Posamezna številka 1 krona.

Štev. 8.

V Ljubljani, 1. februarja 1921.

Leto XIX.

Novi osnutek socialnega zavarovanja.

Centralna vlada v Belgradu je izdelala načrt o začasnem ureditvi delavskega zavarovanja za slučaj bolezni in nesreče. Ta načrt hoče vlada uveljaviti potom naredbe, ki naj velja do tedaj, dokler Narodna skupščina definitivno ne reši „Socialno zavarovanje“.

Že ob površnem pregledu tega osnutka smo prepričani, da mu je podlaga velikopotezna socialna uvidevnost. Socialno razumevanje premostuje raznovrstne nevzdržljive zavarovalne načine posameznih dežel in skupin v tej državi, združujoč iste v enotni državni zavarovalni sistem in v neločljive zavarovalne oddelke, za slučaj delavčeve bolezni in nezgode.

V naši razpravi se hočemo omejiti le na nezgodno zavarovanje, pri čemur konstatiramo z zadoščenjem, da se sestavi načelstvo na principu paritete in da je podlaga odškodnine 100 %. In da je odstranjena dvojna mera odškodnin pri železniških nezgodah, to je: „Prometna“ in „Obratna“ nezgoda.

Če v splošnem priznamo, da pomeni predstojeci osnutek, posebno kar se tiče industrijelnega in obrtniškega delavstva, velik napredek, moramo z isto odkritosrčnostjo kritizirati pomanjkljivosti tega načrta.

Pomanjkljiv je ta načrt že v tem, da ni v njemu pojma nezgode jasno definiran. Jasna definicija pojma nezgode, bi vboče marsikatero prerekanje in različno tolmačenje preprečila; izostalo bi veliko jeze in nepotrebnega dela.

Ob tej priliki konstatiramo, da najnovejša „Socialna zakonodaja“ v inozemstvu smatra za nezgodo vsak od zunaj hipno škodljivo učinkujoči vpliv na človeški organizem.

Odločitev o stalnih rentah si pridržuje osrednji urad v Belgradu, ki je po tem načrtu edini nositelj zavarovanja. Okrožni uradi imajo le preiskovalno dolžnost in pravico določati rente v času lečenja ponesrečencev. Mnenja smo, da bi se moralo z ozirom na raznovrstnost in kulturno razliko narodov, ki tvorijo to veliko državo, določitev mesečnih (trajnih rent) ponesrečencev prepustiti okrožnim odborom, ker je država velika in Belgrad daleč. Čas bo dokazal to potrebo. Osrednji urad si lahko pridrži pač kontrolo nad vsemi odločbami okrožnih uradov in bi tvoril osrednji odbor nekako drugo instanco.

Po teh splošnih pripombah moramo pokazati na težke pomanjkljivosti in škodo, katero bodo trpeli v prvi vrsti železničarji Slovenije in Dalmacije.

Dosedaj se je izračunavala železničarjem vsled nezgode povzročena škoda, na podlagi celokupnega letnega zaslužka, ki ga je ponesrečenec zaslužil leto dni nazaj, zaračunajoč od dneva nezgode. Po današnjih razmerah računajoč, iznašajo povprečni letni zaslužki 36.000 — 60.000 K. Po novem načrtu bo

znašal tudi za železničarje najvišji letni zaslužek 6000 D., to je 24.000 K. Ta določba vsebuje težko oškodovanje že pridobljenih pravic železničarjev. Ta škoda na račun železničarjev je tako velika, da morajo železničarji brez razlike političnega prepričanja uprizoriti najodločnejši protest proti temu načrtu. Sam oče tega načrta sramežljivo pripozna, da je določba o največjem letnem zaslužku 6000 D prenizka in, da ta določba pomeni za železničarja Slovenije in Dalmacije veliko škodo, obenem pa dostavi, da se mora odpraviti B-njaminizem za železničarje. Ta izjava pa potrjuje, da tisti, ki je izdelal ta načrt, nima pojma o razmerah, ki vladajo na železnica.

Istotako je oče spominutega osnutka pozabil, da je avstrijski zavarovalni zakon iz l. 1894. člen VII, nudil železničarjem nekako nadomestilo jamstveno obvezniškega zakona. V smislu tega zakona so imeli železničarji nele pravico do višjih rent, ampak tudi na povračilo lečnih stroškov in odškodnine za prestale bolečine.

Če nikjer drugod, tukaj sigurno manjka sestavitelju tega načrta vsak socialni čut, ker zelo na kratko in brez premišljenja črta železničarjem že pridobljene pravice. Sigurno je, da bodo slovenski in dalmatinski železničarji o tej točki razmišljevali in se postavili v obrambo svojih že pridobljenih pravic.

Velika krivica se dela v tem načrtu precejšnjemu številu železničarjev Slovenije in Dalmacije s tem, da se jim zaračunava pri ugotoviti letnega zaslužka le 300 delovnih dni. Osobju, ki je zaposleno pri eksekutivni službi, se je dosedaj uračunavalo 365 delovnih dni, kot podlago za računanje letnega zaslužka, in to radi tega, ker dela osobje tudi ob nedeljah in praznikih.

Nerazumljivo nam je to dejstvo, da se tak socialni zakon hoče s tem pokvariti, da se železničarjem Slovenije in Dalmacije krati že pridobljene pravice, namesto, da se onim železničarjem, ki teh pravic dosedaj še niso imeli, iste izjednači s slovenskimi in dalmatinskimi železničarji.

Železniška služba, posebno eksekutivna služba, je tako naporna in nevarna, da je opravičena ta prednost, ki se daje temu osobju.

Mnenja smo, da se z ozirom na raznovrstnost železniške službe in plačilnih razmer železničarskih kategorij, mora prej ali slej ustanoviti lastna zavarovalnica zoper nezgode za železničarje. Potem pa ne bode težko odpraviti vse različne posebnosti, teh mnogobrojnih kategorij.

S tem smo na kratko, kolikor je bilo to mogoče, označili naše mnenje o tem Socialno-zavarovalnem načrtu. Sigurno je še mnogo pomanjkljivosti v tem osnutku.

Z ozirom na dejstvo, da je sestavitelj tega načrta imel mnogo težkih zaprek, moramo mu le še eno očitati, da se je premalo poglobil v razmere železničarjev Slovenije in Dalmacije.

Vam železničarjem pa svetujemo, bodite na straži, da Vam ne vzamejo težko pridobljene pravice tisti, za katere izpostavljate v težkem delu Vaše zdravje in življenje.

Delavstvo in organizacija.

O načinu strokovnega gibanja in dejstvih, ki omogočajo uspešni razredni boj, smo še celo člani strokovnih organizacij različnega mnenja. O pomenu razrednega boja, o cilju, načinu in sredstvih strokovnega gibanja, je še mnogo nejasnih pojmov. Neprestano se spreminjajoče oblike in raznovrstni pojavi tega gibanja povzročajo zlasti med mlajšimi člani organizacij nejasnost in nerazumevanje. Zatorej je potrebno, da spregovorimo o tem vprašanju nekoliko besed.

Proletariat, bodisi katerega poklica, kaj lahko napove boj svojim delodajalcem. Kadar se prične gibanje in se skliče zborovanje, da se razpravlja o položaju, pa bodo delavci nepremišljeno dali duška svojemu bojevitemu razpoloženju. In zahtevali takoj, da se poseže po najekstremnejših sredstvih boja, ne upoštevajoč realno situacijo, ne okolnosti, ki odločajo o rezultatih boja. Malo, ali dostikrat prav nič se ne upošteva moč nasprotnika. To se je jasno pokazalo pri zadnjem železničarskem štraku. Štrajk je moral izbruhniti, ker so neodgovorni hujšakči pripravili teren za ta štrajk. Neupoštevajoč dejan ko moč nasprotnika.

Po naravnem najenostavnejšem nagibu, se meni, da je nasprotnik napram sklenjenim vrstam napadalcev brezmočen. Na posledice vsled silnega odpora nasprotnika, neugodno končanega boja, se ne misli. Če je pa organizacija z ozirom na položaj nasprotnika priiljena priporočati stališče in ukrepe, s katerimi se ne strinjajo v hipni razburjenosti delavci, se pa poraja nezadovoljnost in razburjenost proti organizaciji, ki vara delavce itd. Občutek je navadno močnejši od razuma.

Razum velepa, da ni v boju prezirati dejstva in okolnosti, ki imajo odločati o rezultatih boja. N.pr.: Železničarski štrajk se je izvršil v času, ko ni bila še zvršena demobilizacija. Po obstoječih zakonih mora slediti takemu gibanju mobilizacija železniškega osobja. Predno ima nastopiti odločilni trenutek, je treba predvsem pregledati lastne vrste, napadalno silo, vstrajnost bojevnikov, sredstva, s katerimi se razpolaga in obenem računati z odporno silo nasprotnika in njegovih zaveznikov. Pri štraku železničarjev se ni računalo z „Zvezo“ jugoslovanskih železničarjev in se jo je naravnost briskiralo. Radi tega je postala „Zveza“ proti lastnemu interesu zaveznica dr. Korošca in Jeliča. Boj, ki bi bil napovedan po takem vsestranskem presojanju razmer, bi bil končal z najpopolnejšim uspehom. Pa tudi dejstvo, da je neki neodgovoren kričar v Trbovljah na shodu izrekel besede: „Vse

govori in piše, da je naše gibanje politično, ki meri na državni preobrat, pa naj bo politično! Živela sovjetska republika! Živel Ljening! Ta govornik je mnogo pripomogel k temu, da je bila vsa javnost proti železničarjem. Delavsko gibanje naj vodijo trezni ljudje!

Da je pogoj strokovnemu boju razredna organizacija, ni treba posebej povdarjati. Ali za uspešno in koristno delovanje je treba ne samo, da organizacija obstoji, treba je tudi, da je organizacija dovolj močna da izvede mezdno gibanje. Le moč odloča v socialnem boju. Razredni boj je kosanje interesov, katerih branitev je le vprašanje moči. Kdor je močan, zmaga. Uvaževati v socialnem boju drugačne momente, je blazno. Navsezadnje vstvaritev posrednih predpogojev za ugoden uspeh je odvisna le od moči in veljave, ki jo dokazuje delavstvo. Javno mnenje bo vedno na strani močnejšega. Če se zna delavstvo bojevati z energijo in pogumom, so mu zagotovljene simpatije javnosti. Meniti pa, da je mogoče prisiliti kapitaliste, da naj zahtevam ugodijo pod pritiskom faktorjev, ki so izven organizacije, je blazno. Edino le organizacija je v tem oziru faktor.

Ako je zapričeti boj računal s takimi faktorji, je zmaga gotova stvar.

Kako pa ustvariti take predpogoje in kaj naredi organizacija močno?

Moč organizacije vstvari predvsem število članov. Ali tudi s tem še ni vse rečeno. Organizacija šteje momentano veliko število članov, ne, da bi bila zato že močna. Podlaga in moč organizacije se ne vstvarja samo s hipno pridružitvijo mase. Združena masa ne sme videti le zatekališče v resnih momentih razburjenosti in upliva; zavedati se mora moči organizacije tudi v momentih priprave novih bojov. Organizacija zadobiva važnost, moč in upliv le, ako ima trajno na razpolago zavedno maso. Moč organizacije ustvarja vstrajnost in disciplina članov. Predpogoj uspehov je vstrajno podpiranje organizacije, ki se tako utrjuje in vstvarja člane za sodelovanje, na katere sme v odločilnih momentih brezpogojno in nedvomno računati.

Član organizacije pa se mora tudi trajno zavedati končnih ciljev razredne organizacije. Kdor vidi v strokovni združitvi le korporacijo delavcev enega poklica, zjedinenih v svrhu izvojevanja boljših delavskih pogojev, ima o pomenu in ciljih organizacije zelo omejeno mnenje. Razredna organizacija ni tu le za pridobivanje delavcem boljše plače in da urejuje kolikor bolj povoljno njegove življenske razmere v tem socialnem in gospodarskem sistemu. Končni cilj organizacije gre preko teh mej.

Strokovni boj v svrhu izvojevanja boljših plač ali krajšega urnika, predstavlja le minimalni in najenostavnejši del razrednega gospodarskega programa. Termin delovanju organizacije ni le mezdno gibanje. Cilj ji je popolna in temeljita sprememba sistema.

Organizacija stremi po popolni spremembi socialnih stikov in gospodarskih interesov. Tak prevrat razrednih privilegijev in družabnih, gospodarskih in političnih pogojev zamore izvršiti organizacija, ki združuje proletarske bojne armade, ki jih pripravlja za odločilno bitko, ki ima poraziti kapitalistično izkoriščanje in premoč privilegirancev. Ali ker se vrši razvoj razredov in gospodarskih stikov po zakonih splošnega gospodarskega razvoja, je tudi uveljavljanje ciljev organizacije podvrženo zakonom in pogojem tega razvoja, ki ne trpi ostrih

momentalnih skokov, ki se pa izvršuje neprestano po določeni smeri. Tem pomembnejša je torej vsaka zmaga organizacije, ki, če tudi je še tako neznatna, znači, da sledi splošnemu razvoju in, da se neprestano uveljavlja.

Združitev delavstva predstavlja socialno nasprotje in očitno kosanje interesov, ki se približuje odločilni fazi. Kdor pristopi internacionali organiziranega proletarijata, dokazuje s tem, da je proti sistemu izkoriščanja in pobijanja in, da stremi po družbi gospodarske in socialne pravičnosti.

Progon železničarjev.

Na seji socialističnega parlamentarnega kluba je poročal poslanec sodrug Kopač o progono železničarjev, ki so bili radi zadnje stavke odpuščeni. Krutosti preganjanja te uboge pare radi tega, da so se železničarji drznili stopiti v štrajk potem, ko so se pogajanja razbila in to po krivdi ministrstva Saobračaja, presega že meje dostojnosti. Devet mesecev trpe ti ubogi trpini najhujše pomanjkanje. Črne knjige, v katere so pri vseh podjetjih upisani štrajkači, onemogočujejo jim poiskati si dela; sedaj pa jih mečejo še iz stanovanj, češ, vi ste brezposelni, zato se vas mora izgnati iz dosedanjih bivališč. Po daljši debati se sklene soglasno pooblastiti sodruga Kopača, da posreduje pri železniškem ministrstvu in ministrstvu za Socijalno politiko ter ministrstvu za Notranja dela, da se naredi tem škandaloznim razmeram konec.

V smislu tega sklepa je sodrug Kopač posređeval pri pomočniku ministrstva Saobračaja gospodu Jeliču. Le ta je zatrjeval, da se ne dela nobenemu železničarju krivica, ker so sami krivi, če se jim tako godi, kaj pa hodijo med komuniste in, da on tozadevno ne popusti. Sodruga Kopač je omenil, da je Jelič sam svoječasnno agitiral potom višjih uradnikov za pristop k „Savezu“. Ali Jelič je ostal pri svoji trditvi. Radi takega obnašanja gospoda pomočnika je sodrug Kopač zainteresiral Narodni in Jugoslovanski klub. Istočasno se je naredila vloga na ministrstvo za Socijalno politiko in na ministrstvo Notranjih poslov.

V soboto 15. t. m. je sprejel minister „Saobračaja“ delegacijo članov gori omenjenih klubov v tej zadevi.

Sodruga Kopač je ministru gospodu Ivo Jovanoviću predložil seznam 404 radi lanskega štrajka odpuščenih železničarjev. Povdarjal je, da so vsi v seznamu označeni železničarji pripadali že mnogo let soc. dem. stranki in da niso nikdar pristopili komunistični stranki Jugoslavije. Smelo trdim, da se pretežna večina železničarjev ne strinja s politiko posameznikov, ki so v strokovno organizacijo zanesli politiko avanturistov.

Če je „Savez“, kjer so bili učlanjeni, pristopil Centralnem Sindikalnem Vijeću, je to storil brez njihove izrečne volje na lastno pest. Do vuk. kongresa ni bilo Centralno Sindikalno Vijeće podrejeno Centralnemu partijskemu Vijeću, sprememba pa v predlogi navedenim železničarjem ni bila znana. Ti železničarji so vstopili v štrajk le zato, ker je bil Protokol sporazuma, sklenjen med zastopniki „Saveza“ in ministrstvom Saobračaja, razveljavljen in ker vse posredovanje „Saveza“ ni imelo zaželjenega uspeha.

Ako pa je Partijsko Centralno Vijeće ob štrajku železničarjev zasledovalo kake

politične namene, ni moglo biti znano posameznim železničarjem. Po našem globokem uverjenju je zakrivil pred vsem ta štrajk ministrov pomočnik, gospod Jelič, ki je s svojim brutalnim nastopom, da naj „Savez“, pokaže svojo moč, pretrgal pogajanja in s tem naredil več škode, kakor bi znašal ves priboljšek, ki so ga zahtevali uslužbenci.

Da se pa danes ravno isti gospod, katerega prištevamo med glavne krivce, maščuje nad stavkujočimi na tak nečloveški način, je vzrok ta, da hoče s tem prikriti prave vzroke štrajka. Gospod Jelič izjavlja, da ne sprejme nobenega železničarja v več službo, ki je bil radi štrajkanja odpuščen. Jelič gre v svoji brezobzirnosti še dalje; izdal je naredbo vsem ravnateljstvom drž. železnice, da naj opozorijo i ostala drž. in priv. podjetja, da zavrnejo vsak sprejem v službo odpuščenih železničarjev. S tem činom je izpostavljenih tisoče družin največji bedi, ker se jim popolnoma onemogoči, si poiskati kje drugje primeren zaslužek. Jaz in mnogi izmed mojih častitih parlamentarnih kolegov smo že posredovali pri gosp. Jeliču, na žal brez uspeha.

Prejšnji minister dr. Korošec se je izgovarjal na Jeliča, Jelič pa na dr. Korošca, ravnatelj drž. žel. v Zagrebu gosp. Franič pa na obadva. Odpuščence se ima le še za norca, ker se jim obljubuje, da bodo v nekaj dnevih zopet sprejeti v službo. Temu početju se mora narediti konec. Ne gre, da se nesrečneže še za norca ima. Nameravali smo, da se obrnemo v tej zadevi do ministrskega predsednika, da on poseže vmes in, da naredi on konec temu za državo nečastnemu početju. Ali preden to storimo, smo smatrali za dolžnost, da Vas o tem nameravanem koraku obvestimo s prošnjo, da nam jasno poveste, če ste pripravljeni sami odstraniti te krivice, ki se gode železničarjem. V slučaju, da hočete i Vi podpisati zatiranje železničarjev, bomo primorani napotiti se k ministerskemu predsedniku, da reši on nesrečneže, ki trpijo že predolgo najhujšo bedo.

Ko so še ostali poslanci podali svoje izjave in v vsem podpirali izvajanja poslanca Kopača, je minister „Saobračaja“ odgovoril naslednje:

„Gospodje poslanci! Veseli me, da ste se v tej zadevi zatekli k meni, ki sem odgovoren za ta resort. Na žal mi ni mogoče, da Vam odgovorim, v koliko je moj pomočnik kriv, da je toliko žrtv zadnjega železničarskega štrajka na cesti. Ali jaz sem sam železničar in bom celo zadevo osebno preiskal. V to svrhu bom prepotoval našo otačbino s posebnim vlakom. Jaz se hočem sam na licu mesta prepričati o razpoloženju železniškega osebja. Odredil sem, da se odpuščeno osebje porazdeli na dva dela in sicer na one, katerih ne zadene nobena krivda, kakor ta, da so bili solidarni s svojimi tovariši in na one, ki so bili kolovodje štrajka. Dočim bom takoj sprejel v službo vse one v prvem slučaju, se bom o posameznikih drugega slučaja prepričal, če so se že dosti spokorili, če bo to razvidno, sprejemem tudi ostale v službo.

Ob priliki predložim vstavotvorni skupščini načrt za izenačenje plač za vse uslužbence in za vsa mesta. Tako, da se ne bo več dogajalo, da dobivajo eni v kronah, drugi v dinarjih plače. Seveda zahtevam potem, da smem razpolagati z osebjem po službeni potrebi. Zato pa ne morem upošte-

vati intervencijo poslanca Držiča radi premeščanja.“

Ko so poslanci še opozorili gosp. ministra na nujnost zopetnega sprejetja odpuščencev, je minister dostavil, da na žal ne more sprejeti nobenega železničarja, ki je pripadnik komunistične stranke, za vse ostale pa bode pospešil zopetni sprejem v službo. Na to je bila končana avdijenca.

Epilog.

Po dolgem prestanku je zopet izšel naš „Železničar“. Ni čuda, da smo se nekako instinktivno postavili bolj po koncu, kajti, kot zavedni železničarji, ki smo vedno znali ceniti svojo službo, se zavedali pomena železnice za narodni blagor, se pa tudi vedno v polni meri zavedali odgovornosti, ki nam je bila naložena z nastavljenjem v službi. Mi edini smo znali ceniti pomen besede: „Organizacija — časopis“. Da dobro urejena, na znotraj in na zunanjo močna organizacija ni prazna fraza, se nihče ni tako lahko prepričal, kot železničarji sami. Po zaslugi požrtvovalnega sodruha Kopača, ki je takoj po preobratu spoznal situacijo, se je začela graditi tista mogočna stavba, imenovana „Železničarska organizacija za Slovenijo“. Vsi se še spominjamo, kakšne klade so nam metali pred noge razni Golobi, Šegati e tutti quanti; mi pa smo šli preko vseh teh despotov in njim ob strani stoječih denuncijantov, naprej in končno — v neprimerno kratkem času — smo stali samozavestni, računajoč s sigurnostjo na boljšo bodočnost. Pa tudi „gosposka“ ni spala. Razdirače za razdiračem je pošiljala v boj proti organizaciji, pred katero so se jim že pošteno tresle hlače. Ni ga bilo shoda ali sestanka, na katerem se ne bi bil pojavil na mah neizogibni veleštreber „Deržič“ s svojo razdiralno gardo, vsi denuncijanti Slovenije so bili na delu, pa — ni šlo. Železničarska organizacija je kljubovala vsem navalom diplomacija gospodov je odpovedala. Ako ne gre tako, so si mislili, pojde pa z brutalno silo. Kdo je pa tisti mož, ki bi prevzel ta rabeljski posel in odgovornost za njega posledice? Kmalu so ga imeli v sebi oznanjevalca Kristusovega nauka, krščanske ljubezni, oznanjevalca raja in večnega radostnega življenja — po smrti, v osebi velikega Jugoslavana, katoliškega kaplana dr. Korošca. Ta je bil pravi mož, ki se je upal pokončati to, kar ni znal ne Šega, ne Golob, ne Deržič. In posrečilo se mu je. Pod Koroščevim diktatom je stopil na plan mož, pod zlagano firmo komunizma. Odstranil je trezne moze, in ko je imel proste roke, je začel roko v roki, z nikdar prej poznanimi mladimi študenti razdirati in vesti v pogubo organizacijo in to tako temeljito, da so morali tudi železničarji dobiti priliko, da so v svoj koledar vpisali kot zgodovinski dan — dan na „Zaloški cesti!“

Strokovne organizacije železničarjev ni bilo več, ostala je samo še ekspozitura belgrajske komunistične centrale. (Hudomušneži trdijo celo, da Moskovska).

Pa — do tukaj in nič več naprej! — Trezni možje so zaklicali svoj veto. Nazaj k strokovni organizaciji! Epilog? Na delu smo. Poskušajmo z združenimi močmi na novo zidati. Sveta dolžnost vsakega železničarja je, da prinese vsaj eno opeko na stavbišče: Kamen do kamna — palača. Ne obupajmo! Odstranimo vse, kar je proti nam, proti naši strogo strokovni železničarski

organizaciji! OI-tranimo razdirače iz naših vrst in organizacija bo zopet cvetela v strah in trepet vladajoče reakcije, v sramoto onih, ki so si stavili cilj: razbiti jo za Judežev groš.

Prestali smo že drugačne viharje, tudi ta bo šel preko nas, ne da bi nas pometel s površja. Naš vodnik pa naj bo naš „Železničar“. Pozdravljen bodi torej Ti. naš sobojevnik.

Železničar.

„Službeni list“

obratnega ravnateljstva južne železnice v Ljubljani objavlja pod št. 243/II. 22. januarja 1921.

Vsem službenim mestom obrat. ravnateljstva v Ljubljani v območju dež. vlade za Slovenijo.

Glasom gen. ravnateljstva na Dunaju je vkinila dež. vlada za Slovenijo svoj čas strokovni-zavarovalnici zoper nezgode na Dunaju podeljeno pooblastilo obravnavanja zavarovanj zoper nezgode in dodelila v nadaljnje poslovanje železničarski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani glede vseh nezgod, ki so se pripetile po 1. nov. 1918. na nekdanjem teritoriju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Obveščamo vas, da se naj vpošiljajo vsi dopisi, ki se tičejo nezgod po 1. novembra 1918. železničarski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani potom obratnega ravnateljstva, oddelek II., in ne več strokovno združni zavarovalnici zoper nezgode (B. U. A.) v Wien-u.

Ljubljana, 12. januarja 1921.

Bračič s. r.
ravnatelj.

Štev. 13.570/I.

Izid volitev upravnih odborov za pokojninski zavod za uradnike, za pokojninski zavod za slugo in za provizijski zavod za delavce.

I. Pokojninski zavod za uradnike.

Volitve se je udeležilo 540 članov. Največ glasov so dobili gospodje:

Gabrjevič Jože, nadzornik (272 glasov),	
Gregorka Mir., višji revid. (268 „	
Dakleva Leon, revident (264 „	
Kovačič Al., višji revident (264 „	

Kot člana upravnega odbora sta izvoljena: Gabrjevič Jože in Gregorka Miroslav. Namestnika pa: Dakleva Leon in Kovačič Alojzij.

II. Pokojninski zavod za slugo.

Volitve se je udeležilo 1826 članov. Največ glasov so dobili gospodje:

Lorger Simon, vlak. preglednik (996 glasov)	
Gril Viktor, strojevodja (865 „	
Čepeljnik Fr., strojevodja (863 „	
Smasek Fr., sprevodnik vl. (858 „	

Kot člana upravnega odbora sta torej izvoljena Lorger Simon in Gril Viktor. Kot namestnika: Čepeljnik Fr. in Smasek Fr.

III. Provizijski zavod za delavce.

Volitve se je udeležilo 2061 članov. Največ glasov so dobili:

Nachtigal Jože, ključavničar (1224 glasov)	
Kožar Jože, zavirač (1222 „	
Jernejčič Fr., skladiščni del. (1220 „	
Jerin Albin, kotlar (1219 „	

Kot člana upravnega odbora sta torej izvoljena: Nachtigal Jože in Kožar Jože. — Kot namestnika: Jernejčič Fr. in Jerin Albin.

V Ljubljani, 17. jan. 1921.

Bračič s. r.
ravnatelj.

Razne vesti.

Naklonitev enkratnih podpor vpokojencem, vdovam in sirotam, ki stanujejo v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Vpokojemcem, ki dobivajo priboljške po določbah „Službenega lista“ 262-1920 ter onim uslužbencem in delavcem, ki so po 31. juliju 1919 do vključno 31. dec. 1921 izstopili iz aktivne službe in so bili takrat zaposleni pri kakem službenem mestu, ki leži v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, kakor tudi njihovim preostalim svojcem se dovolijo enkratne podpore po sledečih določbah: 1. Podpora pritiče nekdanjim uslužbencem in delavcem, kakor tudi njihovim vdovam in sirotam, ako so imeli 1. januarja 1921 stalno bivališče v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ako uživajo pokojnino (preskrbovalnino) iz sredstev, in katerih prejemki iz lastnega zaslužka ali iz dohodka

ali nepremičnega premoženja ne znašajo mesečno več kot 2000 jugoslovanskih kron. — 2. V točki 1 označeni vpokojenci dobijo podpore tudi za ženo in one otroke, ki pridejo v poštev po obstoječih določbah za preskrbovalnino, ki niso še prekoračili 18. leta in jih je smatrati nepreskrbljenim, ravnotako dobijo ti vpokojenci izplačano podporo za očeta, mater, deda, babico in za še ne 18 let stare osirotele vnake, ako živijo vpokojenci s temi družinskimi člani v skupnem gospodinjstvu, so postavno dolžni skrbeti za nje in ako ti sorodniki veljajo kot nepreskrbljeni; preje omenjeni otroci, ki s prekoračili 18. leto, lahko dobijo podporo le, če obiskujejo javno šolo, ali so radi telesnih, ali duševnih hib trajno popolnoma nezmožni za zaslužek, kar se mora dokazati z uradnim spričevalom. 3. Vpokojenci, ki so v družini, v javni ali drugačni zasebni službi in ki prejemajo stalno draginjsko doklado, ne dobijo te podpore ne zase in tudi ne za družinske člane, ki so v taki službi, ravnotako ne dobijo te podpore vpokojenci, katerih družinski člani dobivajo za nje stalno draginjsko doklado. 4. Izmera enkratne podpore znaša za vsakega vpokojenca in vsako vdovo 1000 jugoslovanskih kron, za druge družinske člane po 200 jugoslovanskih kron. 5. V prvi, drugi in tretji točki navedeni pogoji za upravičenost do teh podpor morajo biti dani 1. jan. 1921. 6. Zaradi ugotovitve števila onih, ki so upravičeni do navedenih podpor, dobijo vpokojenci po pošti vprašalne pole, katere naj natančno po predtisku in resnično izpolnijo ter jim priložijo potrebne uradne listine oziroma potrdila. Resničnost navedenih podatkov naj potrdita na tiskovini dva aktivna uslužbenca južne železnice. 7. Podpore se bodo izplačevale, ko vpokojenci predložijo obratnemu ravnateljstvu južne železnice v Ljubljani pravilno izpolnjene in potrjene vprašalne pole (s potrebnimi prilogami) in sicer onim, ki stanujejo v Sloveniji po čerkovnem uradu v Ljubljani, onim pa, ki stanujejo na Hrvaškem, pri postajnih blagajnah na Hrvaškem, ko te dobijo od obratnega ravnateljstva plačilne naloge.

Uslužbenci južne železnice v Ljubljani so zbrali na prostovoljnih prispevkih svoto 10.020 K, da opomorejo nekoliko bedi najrevnejšim vpokojencem, invalidom in vdovam lastne železnice, stanujočim v Ljubljani in okolici. Strokovno društvo železničarjev je prevzelo to svoto v porazdelitev in se pri tem oziralo po največ na one invalide, ki prejemajo le rente za nezgode, ne pa tudi

pokojnine, ker isti niso deležni nabavnega prispevka, kakor vpokojenci. Obdarovanih je bilo 37 najpotrebnejših invalidov, vdov in vpokojencev s svotami od 60 do 500 K, katere so priporočili zaupniki.

»Straža« piše v štev. 3. 10. januarja pod zaglavjem iz »Ptujkega okraja« o postajnem načelniku Turinu in oklofutnem kontrolorju g. Tonetu dokaj čudne stvari. V interesu južne železnice je, da se zadeva natanko preišče in, da se naredi temu večnemu drezanju in namigavanju konec.

»Straža« piše: Znano je vsem, kako dviga germanska hidra svojo glavo v ptujskem okraju, posebno v Ptuj. »Družinski list« g. Toneta pa je slep napram tej grozni nevarnosti, ker se g. Tone boji zameriti svoji bogati klijenteli. Sploh se obnašajo liberalni gospodje v Ptuj, kakor zaslepljeni. »Straža« je že parkrat ožigosala te razmere, posebno g. Otmarja, oni pa »veselo pijo in pojo« kar cele noči in se vsemu posmehujejo. Zanjka se oži! Radovedni smo, kako hočejo potlačiti čudno sodnijsko afero proti nekdanjemu Otmarjevemu »gšeftsfrajndu«, z njegovo protekcijo nastavljenemu vzdržavanemu postajnačelniku Turinu. Ako bi bil oklofutani kontrolor kaj vreden, bi moral načelnik, kateri je obdolžen uradne tatvine, biti tudi odstavljen. Te afere ne pustimo iz vidika. Ako misli gospoda, da bodo afero, katero so revčki za pravico naprtili svojem nekdanjemu šefu, se grozno motijo! — Sicer ni samo ptujski postajenačelnik nastavljen potem korupcije in se vzdržuje s korupcijo — so tudi še drugi načelniki na tej hrvatski progi, kakor neki zagrižen Nemeč, neki trgovec grosist, katerega soproga je razen prejšnjih, pred kratkim razdrla neko družinsko srečo in katera vsaki mesec skozi 2 leti večkrat poln koš — menda ne tobaka? — vozi od »doma« iz Pragerkega, da prodaja z velikanskim dobičkom v Prekmurju. Razentega pa kar na debelo trgujejo doma s koruzo, čebulo itd. Oklofutani kontrolor ne vidi tega, noče videti, kako so vsi prostori bili napolnjeni s koruzo itd., ne vidi težkih stotisočakov, — govori se o milijonu — katerega je ta človek zaslužil poleg svoje plače. Za plačilo ali odlikovanje pa so menda, kakor sem slišal, ga povišali te dni za uradnika. Lepe reči! Kako more trpeti ravnateljstvo južne železnice take razmere? — Ali je znano tudi gospodu poverjeniku notranjih zadev v Ljubljani vse delovanje in nehanje njemu podrejene gospode v Ptuj?

Umrl je mednarodni strokovni tajnik sodrug Legien. Za njegovega naslednika je bil izvoljen s. Teodor Leipart, voditelj nemške zveze lesnih delavcev. Leipart je bil po poklicu strugar in je 54 let star.

Prometno ministrstvo je sklenilo odpustiti prihodnji mesec večje število vagonov in lokomotiv v popravilo na Madžarsko.

Moskovska delavska mladina Kautskemu. Delavska mladina v Moskvi je poslala Kautskemu, ki se nahaja sedaj v Georgiji naslednje pismo: »Četudi smo ločeni od sveta radi blokade in radi vojaškega kordona, ki ga je ustvarila sovjetska vlada, vendar se poslužimo prilike, da Vam pošljemo svoj pozdrav. Hočemo verovati, da razcep v vrstah proletarijata ni drugega, kot začasna posledica svetovne vojne, ker edinstvo delavskega razreda mu je brezpogojno potrebno v njegovih bojih in ob njegovi končni zmagi.« — Boljševiška vlada sicer niti sedaj ne stoji trdno, še manj trdna pa je njena bodočnost, ko jo zapušča cela mladina, ki hrepeni po slogi proletarijata.

Glasovanje o sklepih bernske socijalistične konference je še vedno v teku, vendar pa že sedaj kaže, da bo ogromna večina zmagala nad tistimi, ki ne soglašajo s sklepi. 10.006 glasov je bilo doslej oddanih za, 3506 pa proti. — Sklepi bernske konference zavračajo, kakor znano, priklopitev k Moskvi.

Trasiranje prekmurske zveze. Trasiranje proge Murska-Sobota-Veržej-Križevci-Ljutomer-Veličane-Ormož je prometno ministrstvo že odobrilo. V Ljutomeru se ustanovi v to svrhu gradbena sekcija.

Nova tvornica vagonov v Brodu. Bred bo postal po tej novi tvornici industrijsko mesto prvega reda. Te dni se je vršila tamkaj izredna občinska seja, na kateri se je razpravljalo o pogojih podjetja radi zemlje in beneficij, ki bi jih morala občina prepustiti industrijski družbi. Stvoritelji tega projektiranega podjetja so Jugoslovenska banka, Srbska premogarna družba Kaufman & Co., tvornica vagonov v Kiss-Talcsa pri Budimpešti in velika kapitalistična družba iz Nemčije. Nadalje se bo baje pridružila temu podjetju tudi Južna železnica s svojimi tovarnami in premogokopi v Režici in eventualno tudi še druga industrijska podjetja, kakor domača tovarna »Danica«, največji interesent srednje Evrope bakrene industrije »Condoard« bosanske železne livarne i. t. d. Industrija bi pričela z akcijskim kapitalom 20 milijonov, vendar se pa zviša kapital tekom 3 let na 200 milijonov. V podjetju bi bilo nameščenih 6000 delavcev.

Splošno padanje cen se opazuje na vsem svetu. Tako poročajo iz Angleške, Francoske, Amerike in Italije, in sicer padajo ne samo cene tovarniškim izdelkom, temveč tudi živilom in lesu. Železi bi pač bilo, da bi mogli tudi pri nas opaziti porenitev obleke in industrijskih izdelkov.

Naši državni dolgovl. Predvojni dolgovi Srbije so znašali 900 milijonov dinarjev, dolgovi pa, ki jih je storila med vojno v Franciji, Angliji in Ameriki, so dosegli svoto 1.800.000.000 frankov. Celokupni dolg je znašal pri ujedinenju 2.760.000.000 frank., od 1. decembra 1918 je dvignila naša država posojilo v inozemstvu 435.000.000 frankov, toraj znaša naš celokupni dolg v inozemstvu 3.200.000.000 frankov. Doma se je država zadolžila v bonih za 38 in pol milijonov, o priliki žigosanja za 230.000.000 in pri Narodni banki za 2.600.000.000 kron. Skupen naš notranji dolg znaša toraj tri milijarde, zunanji pa šest milijard dinarjev.

Za eno milijardo lesnega izvoza. Minister za šume in rude je izdal naredbo, ki regulira sekanje drva in izvoz lesa za kurjavo. Računajo, da bomo izvozili drv za eno milijardo dinarjev.

Koliko je vreden denar drugih držav? Ameriški dolar 143 do 145 K, avstrijska krona 22 do 23 vin., ruski carski rubelj 60 do 75 vin., francoski frank 8 K 70 vin. do 9 K, nemška marka 2 K 5 vin., rumunski lej 1 K 96 vin., italijanska lira 5 K 10 vin. do 5 K 15 vin.

Prošnja do vseh!

Splošna delavska izobraževalna zveza »Svoboda« ima 25 podružnic v mestih in na deželi. Nujna prošnja in potreba teh podružnic je, da si ustanove svoje knjižnice in čitalnice, kar pa je v današnjih težkih razmerah, v katerih se nahaja zlasti delavstvo, nemogoče. Obračamo se zato na vse sodruge in prijatelje resničnega kulturnega dela s prošnjo, da nam priskočijo na pomoč. Vsakdo ima doma prečitano knjigo, katero lahko utrpi in žrtvuje v ta namen, splošnosti, zlasti pa pouka željni delavski mladini pa pripomore s tem do knjižice. Zlasti Vam, inteligentom in delavcem velja ta prošnja: Prispevajte k ustanovitvi delavskih knjižnic in čitalnic. Delavno ljudstvo obiskovalcev Vam bo hvaležno. Knjige je pošiljati na naslov: Knjižnica Splošne del. izobraževalne zveze Svoboda, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Predsedstvo Svobode.

Delavski žepni koledar za leto 1921

je izšel in se razpošilja naročnikom. Organizacije in posamezniki, ki ga še niso naročili, naj ga čimprej naročijo pri tajništvu J. S. D. S., Ljubljana, poštni predal 168, ali pa pri upravi »Napreja«. Trdo vezan izvod velja 14 K; kdor naroči več kot 10 izvodov, dobi pri vsakem izvodu primeren popust.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menice se eskomtujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

ADALBERT KASSIG LJUBLJANA, Židovska ulica.

Zavod za

uniformo, krznar in izdelovatelj čepic

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, gumbe, rosete, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimske in letne za strojevodje, kurjače i. t. d. v raznih oblikah in po najnižji ceni.

Postrežba točna.

Konsumno društvo za Slovenijo

opozarja kraj. odbore, zaupnike in zadružnike na svoj hranilni oddelek, ki sprejema

hranilne vloge

in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga

4%

Vloge, kojih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo vloge šele najmanj po polletnem odpovednem roku,

4½%

Na delo, vsakdo agitiraj, da bodo koncem letošnjega poslovnega leta šteje hranilne vloge

milijone kron!